

**EUGEN GAGEA, VASILE GOLDIȘ
STUDII ȘI DOCUMENTE, EDITURA
GUTENBERG UNIVERS, ARAD, 2013**

Vasile MAN¹

vasileman7@yahoo.com

ABSTRACT: The volume *Vasile Goldiș Studii și documente. Activitatea Politică Ideolog al Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 (Vasile Goldiș Studies and Documents. Political Activity Ideologist of the Great Union of 1 December 1918)*, occasioned by the 95th commemoration of the Great Union of 1 December 1918, is an important contribution to the knowledge of Vasile Goldiș' actions as a leader of his generation, in all the endeavours that led to the creation of the unitary national Romanian state, Greater Romania, which, at the same time, enriches the literature with new data on the national epic of Romanians in Transylvania.

KEYWORDS: Vasile Goldiș, political leader, Great Union, 1 December 1918, Transylvania.

Autorul volumului *Vasile Goldiș studii și documente*, conf. univ. dr. Eugen Gagea este Director al Consiliului Științific al Centrului de Studii Istorice și Culturale „Vasile Goldiș” din cadrul Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, membru asociat al Grupului de Cercetări Multidisciplinare al Diviziei de Istoria Științei a Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (CRIFST) al Academiei Române.

În calitate de istoric, profesorul Eugen Gagea a publicat 12 volume, dintre care 7 volume dedicate vieții și operei lui Vasile Goldiș, remarcându-se volumul *Vasile Goldiș (1862–1934) Monografie istorică* apărută la Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2008, a cărui prefață este semnată de acad. Mircea Păcurariu.

¹ Profesor de limba română, Director executiv, redactor-șef fondator al revistei „Studii de Știință și Cultură”, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad.

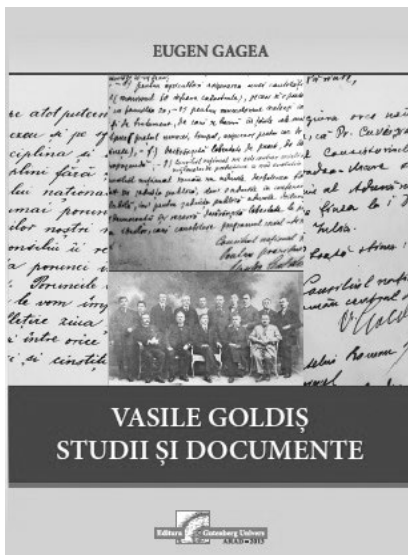

Foto: Coperta cărții: Eugen Gagea, *Vasile Goldiș, studii și documente*, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2013, 286 p., (ISBN 978-606-675-087-1)

arhiva Episcopiei Ortodoxe Române Arad, din diferite fonduri ale Arhivelor Naționale – Direcției Județene Arad și Biblioteca Națională a Academiei Române.

Volumul are ca scop prezentarea activității politice a lui Vasile Goldiș și contribuția sa la realizarea Marii Uniri. Prin activitatea desfășurată de Vasile Goldiș în timpul primului război mondial, dar și în toamna anului 1918, politicianul arădean a contribuit la mobilizarea societății românești, fapt dovedit de participarea masivă a românilor la Alba-Iulia, în 1 Decembrie 1918. Intenția autorului este de a reliefa contribuția lui Vasile Goldiș la realizarea Marii Uniri. Este prezentată activitatea politică desfășurată de Vasile Goldiș, timp de peste un deceniu, în marile capitale: Viena, Budapesta și București, dar și la Arad, unde liderul arădean lupta pentru ca românii să își dobândească drepturile naționale, ca să își poată păstra identitatea națională.

Rolul important care i-a revenit lui Vasile Goldiș, în toamna anului 1918, reiese și din cele petrecute la Alba-Iulia, unde liderul arădean a fost cel care a citit *Rezoluția Marii Uniri*, document care este expresia gândirii și viziunii politice a lui Vasile Goldiș. Prin

Lucrarea *Vasile Goldiș studii și documente*, de conf. univ. dr. Eugen Gagea, apărută la Editura Gutenberg Univers Arad, este realizată în cadrul unui proiect cultural al Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad în colaborare cu Centrul Cultural Județean Arad, prin Centrul de Studii Istorice și Culturale „Vasile Goldiș” al Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad. În volum sunt prezentate o serie de date noi referitoare la evenimentele din toamna anului 1918 și la realizarea Marii Uniri. Sunt cercetate documente inedite prin care este evidențiată contribuția lui Vasile Goldiș la realizarea Marii Uniri, dar și contextul intern și extern care a făcut posibilă unirea. Acestea provin din

Rezoluția Marii Uniri, liderul arădean propune o democratizare a societății românești, care, după realizarea Marii Uniri, trebuia să aibă la bază principiile democratice. O parte din ideile prezentate de Vasile Goldiș în *Rezoluție* au fost preluate de clasa politică de la București și incluse în Constituția din 1923, considerată în epocă una dintre cele mai democratice constituții din Europa. Prin cele rostite la Alba-Iulia, Vasile Goldiș își exprimă viziunea sa privind organizarea societății după război, dar tot el este cel care lansează un program de democratizare a societății.

La începutul secolului al XX-lea, Vasile Goldiș se impune ca un important lider al românilor transilvăneni, care prin activitatea sa a luptat pentru propășirea societății românești. Este cel care la 1 Decembrie 1918 a prezentat marilor puteri o lecție de democrație prin care dovedea că era racordat la toate evenimentele politice din lume, dar era și un bun cunoscător al filosofiei și istoriei. Acest volum apare ca un omagiu adus tuturor celor care au contribuit la realizarea marelui act istoric de la 1 Decembrie 1918. Ideile expuse, la Alba-Iulia, de Vasile Goldiș, prin *Rezoluția Marii Uniri*, sunt actuale și astăzi prin valoarea principiilor democratice enunțate.

Lucrarea, coordonată și editată de conf. univ. dr. Eugen Gagea, este structurată în nouă capitole, la care sunt anexate o serie de documente și articole din presa română și maghiară, din perioada 1908–1919, prin care este prezentată situația românilor din monarhia Austro-Ungară, dar și viziunea politică a lui Vasile Goldiș și modul în care liderul politic arădean vedea rezolvarea problemei naționalităților din Ungaria sau a trasării noilor granițe după terminarea conflictului.